

REDACTIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30
Scrierile nefrancați nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și a
școlilor Birourilor de anunțuri:
 În Viena: M. Dukas Nachf.
 Max. Augenthaler & Emmerich Lasner.
 Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
 A. Oppelka Nachf. Anton Oppelka.
 În Budapesta: A. V. Goldber-
 ger, Ekstein Bernat. În Ham-
 burg: Marolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 ză garmonă pe o coloană 6 or.
 — Publicări mai dese după
 taxă și învoială.
RECLAME pe pagina a 8-a o
 sezi 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se primumeră la toate ofi-
 cile postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare
 Târgul Inului Nr. 30, etajul
 I. Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
 v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 225.

Brașov, Miercuri 12 (24) Octombrie.

1900.

Luptele electorale în Bucovina.

Pe când partidele cele mari din Austria desfășură mișcarea cea mai viuă pentru a-și asigura la viitoarele alegeri pentru parlamentul central o pozițiune cât mai tare și un succes cât se poate mai favorabil cauzei lor, pe atunci nici Românii din micul ducat al Bucovinei nu stau cu mâinile în sin. Partidul național român se mișcă în toate părțile, deși în timpul din urmă, spre marea durere a tuturor amicilor cauzei române bucovinene, lucrarea lui a fost mult împiedecată și stânjinită în urma tristelor neînțelegeri, ce s'au ivit între conducători.

Au fost momente când s'a părut chiar, că partidul național, care se organizase și intrase în luptă cu atâtea frumoase speranțe, este chiar cu totul paralizat. S'a părut că după pactul, ce l'a încheiat majoritatea deputaților români cu guvernul țării, inaugurând o direcțiune politică oportunistă și șovăitoare, la Românii bucovineni avea să se petrecă același lucru ca la Sașii din Ardeal, cari la 1890 au schimbat programul lor de luptă și au încetat de-a mai face opozițiune guvernului în speranța deșertă, că astfel vor fi mai scutiți de loviturile acestuia.

Mai curând însă decât Sașii dela noi s'a convins poporul român din Bucovina, că o astfel de tactică oportunistă în fața unui guvern, care n'are nici cea mai mică bunăvoință, nici cea mai rudimentară considerațiune pentru marile interese de viață ale lui, nu numai că nu poate fi folositoare, fiă și numai pentru scurt timp, d'ér este chiar păgubitoare și periculoasă, intru cât poate numai slăbi forța de rezistență a poporului.

Deja după câte-va luni dela vestitul pact cu Bourguignon a izbucnit nemulțumirea cu noua direcțiune politică a clubului deputaților, și în ajunul disolvării parlamentului central și a noului apel la alegătorii din imperiu, s'a pronunțat criza în

sinul Românilor bucovineni prin aceea că programul și rolul partidului național de odinioară l'au luat bărbații, cari au format noul partid popular național. Acest partid, în frunte cu bărbații ca deputații Iancu cav. de Flondor, Eud. Hormuzachi, Dr. G. Popovici etc., a și decis imediat o campanie energetică electorală și în timp foarte scurt a reușit să grupeze în jurul său toate elementele pronunțate naționaliste din sinul Românilor bucovineni. Numeroase adunări districtuale de bărbați de încredere români au proclamat solidaritatea cu partidul popular național, invitând pe d-nii Dr. G. Popovici și Eudoxiu Hormuzachi să primescă candidatura de deputați. S'au ținut și se țin mereu adunări electorale districtuale în localitățile principale române și programul național, care părea părăsit, e din nou înscris pe drapelul cu care Românii naționaliști au intrat în luptele electorale.

E dureros, că tocmai într'un timp când — precum se accentuează în toate manifestele electorale ale diferitelor partide — se tratăză chiar de o cestiune de existență a parlamentarismului și a aședămintelor de față constituționale în Austria, s'a ivit între Românii bucovineni scisiunea acesta între „oportuniști“ și „naționaliști“.

Imbrățișarea direcțiunii oportuniste putea avea ore-care înțeles numai decă în adevăr s'ar fi schimbat sistemul de guvernare în Bucovina, devenind mai drept și mai echitabil pentru Români. D'ér și aici s'a arătat acel fenomen, ce-l veduăm și la noi, că Românii sunt priviți cu ochi răi și că nisuițele lor de progres și de dezvoltare națională sunt chiar urgisite și persecutate de contrarii lor seculari.

În asemeni împrejurări, când nicăiri, pe nici un teren, nici chiar în școlă și în biserică Românii bucovineni nu sunt scutiți în dezvoltarea lor, ci trebuie să îndure d'ilnic cele mai mari nedreptăți și prigo-

niri, trebuie să resimtă d'ilnic réua voință și scopurile meschine ale acestora, a căror datorii este să vegheze, ca poporul să nu fiă știrbit în drepturile sale, nu mai poate fi vorba de o împăcare fiă și numai trecătoare cu aceia, dela cari derivă toate aceste nelegiuiri.

Pentru cei-ce cunosc cât de puțin raporturile din Bucovina, este acesta atât de invederat, încât ei trebuie să se mire, că a putut fi vorba acolo vr'odată în serios de un pact cu Bourguignon și cu uneltele lui.

Mult at'ernă viitorea consolidare interioară națională a Românilor bucovineni dela succesul, ce-l va pute dobândi partidul popular național la alegerile pentru parlament.

Tocmai acum se face alegerea așa numiților electori (Wahlmänner). După cum va reuși acesta alegere se va decide și succesul alegerilor definitive de deputați, căci electorii vor face acesta alegere.

Dorim, ca Românii bucovineni să fiă mulțumiți cu aceste alegeri și să găsescă în ele garanța, că din urmă vor eși ca reprezentanți ai lor bărbații, cari se bucură mai mult de simpatia și încrederea poporului.

In jurul căsătoriei archiducelui moștenitor de tron.

În ședința de Vineri a comisiunii justițiare a dietei ungare s'a început desbateră proiectului de lege privitor la inarticularea declarațiunii, ce a făcut'o moștenitorul de tron presumpțiv, archiducele Francisc Ferdinand, cu ocazia căsătoriei sale.

Proiectul acesta a fost viu discutat în presa opozițională kossuthistă și s'a pus în vedere cea mai strâșnică opozițiune contra lui. Kossuthiștii unguri sunt adecă de părerea, că proiectul subminăză suveranitatea națională maghiară, fiind-că ar contrabanda în viața de drept a Maghiarilor o lege a casei de Habsburg, care nu poate fi controlată. „Pericol de drept public“, „regulamente necunoscute“, „săbia lui Damocle“ și câte și mai câte „primejdii“ de felul acesta v'ed kossuthiștii maghiari în inar-

ticularea amintitei declarațiunii, care ar „r'eturna cu fundul în sus ordinea succesiunii la tron“, punctul cel mai solid al vieții de stat.

În rândul disociunilor amintitei comisiunii, au luat cuvântul kossuthiștii cei mai esacerbați. Polonyi G. a d'is, că declarațiune archiducelui Francisc Ferdinand v'at'omă constituțiune, legile și consciința națională a Maghiarilor, fiind-că ea tinde a contrabanda în Ungaria recunoscerea introducerii în legile Ungariei a unei legi de casă și a unei instituțiunii matrimoniale morganatică de proveniență germană. A mai d'is Polonyi, că declarațiune acesta face imposibilă pe vecie dinastia națională în partea femeiască în Ungaria. Excepționăză vorbitorul și aceea, că căsătoria din cestiune nu s'a încheiat înaintea autorității civile și astfel în Ungaria, unde legea prescrie căsătoria civilă, este nevalabilă.

Un alt kossuthist, Bela Barabas, consideră proiectul de cel mai mare atentat în contra constituției străvechi și a legilor. Declarațiune s'a făcut sub presiunea așa numitei „Hansgesetz“, pe care comisiunea n'o cunoscce încă. Nu primesce proiectul și declară, că-i va face cea mai hotărâtă opozițiune, ér decă camera îl va primi, el nul va recunoscce nici-odată de valabil.

A luat cuvântul și ministru-președinte Szell. Declară, că ia totă răspunderea pentru proiect. Față cu observarea lui Barabas, că proiectul ar fi un atentat, d'ice, că nu este așa, că inarticularea lui e necesară, vorba fiind despre un eveniment însemnat în casa domnitore, despre care parlamentul trebuie să ia act. Ce privește cestiunea „presiunii morale“, declară d-l Szell, că archiducele nici-odată n'a voit alt-ceva, nici-odată n'a gândit alt-ceva, fiind-că el cunoscea datina străveche în casa domnitore, că adecă aici nu poate fi vorba, decă de-o căsătoria morganatică. E pe deplin înțeles cu Polonyi, că în Ungaria nu e valabilă decă căsătoria civilă. D'ér în ce privește estinderea legii civile matrimoniale și asupra casei domnitore, Szell stă pe același punct de vedere ca antecesorii săi. După-ce însă în Austria nu există căsătoria civilă obligătoare, căsătoria archiducelui, care s'a încheiat acolo, este a-se judeca după legile respectivului teritoriu. Așa de exemplu, ar-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Părerea unui străin

(Urmare.)

În același timp — și aici vedeți în ce mod se distruge și cercul mai înalt — partea s'eracă a populațiunii — ț'ranul, lucrătorul, care nu poate să-și aducă cele necesare din Londra sau din Birmingham — e silită să cumpere marfa pr'ostă a Evreilor șarlatani din simplul motiv, că nu i-se oferă alta. Și puteți crede, că această stare de lucruri nu provocă nici o nemulțumire? Din pricinile deja spuse, nu puteți afla în România nimic despre acesta, d'ér vă asigur, că într'o d'i veți auzi lucruri cu totul neprevăzute, căci indignarea și mânia sunt în Anglia cu atât mai mari, cu cât Englezii a primit pe Evreu cu brațele deschise.

Astfel stau lucrurile în Anglia; éta ce au putut să facă 100.000 de Evrei între 39.000.000 de anglo-saxoni! Și credeți, că

decă 5 1/2 milioane de Români vor acorda drepturile civile și politice celor 400.000 de musafiri, după o sută de ani — ce d'ic? — după 50 de ani, vor mai exista pe lume Români, decă d'ór ca hamali, măturători de strade și proletari ț'rani reduși la sapă de lemn?

Și fiind-că facem comparațiune cu Anglia, voiți mai adăuga o ultimă observațiune.

Pentru-ca o națiune să devie mare, trebuie să îndeplinescă o condițiune fundamentală: să-și formeze un caracter național, adecă o rasă particulară, deosebită de celelalte. Popore foarte diferite s'au oiocnit pe insulele englese; d'ér toate erau din aceeași familiă, din rassa nord-europenă, homo europaeus al antropologilor. În cursul v'ecurilor, prin încrucișare urmată de selecțiune, s'a născut o rasă nouă, cu totul originală și cât se poate de bine caracterisată. În această rasă particulară își are răd'ecina tot ce a făcut mărirea Angliei — atât pe terenul poetic și științific, cât și pe terenul acțiunii practice, al industriei, al întreprinderilor.

D'ér și Moldova și Muntenia sunt ț'eri străvechi, totuși în România de astăzi ele sunt departe de a fi ajuns la o astfel de contopire; împrejurările istorice au împedecat formarea unei rasse unitare, naționale. Acesta trebuie să se schimbe, căci altfel nu veți ajunge nici odată o națiune mare și consolidată. Românul propriu d'is trebuie să-și asimileze în mod desv'êșit celelalte elemente; pe Greci, Bulgari, Armeni, Germani etc., căci toate aceste naționalități sunt înrudite cu d'ensul. Acestă asimilare nu va pute decă să-l îmbogățescă. Chiar și ț'iganul, deși mult departe, aparține fără îndoială rassei ariane.

Esperiența ne dovedesce însă, că o contopire cu Evreii prin încrucișare sexuală, este o întreprindere mai întâiu v'at'ematore și apoi ilusorie.

Că este o întreprindere v'at'ematore, ne învață științele naturale. Darwin a dovedit, servindu-se de un material uriaș (veți Animals and Plants under Domestication, cap XV și XIX), că o încrucișare între rasse neînrudite, sau între rasse înru-

rudite, d'ér ale căror însușiri s'au desvoltat deja prin selecțiune în direcții foarte deosebite, duce în mod inevitabil la degenerare. „Crossing obliterates characters“ d'ice el; încrucișarea înlătură însușirile distinctive ale ambelor rasse și produce pe bastardul propriu d'is, o ființă al cărei caracter este lipsa de caracter. La acesta se mai adaugă faptul, că rassa mai puțin nobilă și din punctul de vedere secșual mai tare, învinge în tot-déuna. După câte-va generațiuni, mulatri se întorc la tipul curat al negrului. Copiul eșiț din amestecul Evreilor cu Europenii sunt bastardi, inclinand însă fără excepție spre judaism. Une-orî acest fapt rămâne puțin vizibil, o generațiune sau chiar două; d'ér de-odată, fără un alt amestec semitic, apare în fața noastră Evreul curat, ca și cum erî ar fi venit de pe ț'ermurile Iordanului! Așa d'ér prin amestecare cu numărul vostru enorm de Evrei, ați nimicî din răd'ecina puterea visatului mare stat român, anume orî-ce posibilitate de a selecta o nouă rasă națională puternică. Însă afară de acesta

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

Scrieri scolare.

Istoria pedagogiei de V. Gr. Borogovan O carte nouă și de mare interes pentru toți bărbaii de școală. Prețul 1 fl. 50 cr. (cu posta 1 fl. 60 cr.)

Istoria Biblică pentru folosul școlilor poporale din diecesa Gherlei. (Cu permisiunea superiorilor). Tipărită în 1898, Partea I (Testamentul vechi) costă 25 cr., 2-a parte II (Testamentul nou) 20 cr. plus câte 3 cr. porto de fiă-care.

Cântul în școala poporală de Iuliu Pop, învățător în Năsăud. Teoria, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheti, învățători și părinți, prelucrat de Basiliu Rădu, profesor la seminarul din Blășiu. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

Gramatica limbii române, pentru școlile inferioare, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de Ioan Papiu. Partea I. Etimologia. Edițiunea II. Prețul 50 bani.

„Învățătura creștină” sau **Catechismul mare** pentru tinerimea greco-cath. Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gherlei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag., format 8°, e legată solid și costă 80 cr. (cu posta 90 cr.)

Cărți cu prețuri reduse.

Atragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, cari se vând cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vândut până acum.

1) **Lascar Viorescu, O iconă a Moldovei din 1851** de Wilhelm de Kotzebue. E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare în literatura noastră, conține 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux. Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vândut până acum, este azi numai 2 cor. (+ 30 bani porto.)

2) **Poesii** de Veronica Micle, regretata noastră poetă. Conține 144 pag. în loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto.)

3) **Poesii complete** de Carol Scrob. Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaților noștri și poeziile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto.)

4) **Instrucțiunea gimnasticeii** în școlile de băieți și de fete. Cu 57 figuri în text, de D. Ionescu, profesor de gimnastică la liceul Lazăr și la școala normală de institutori din București. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru învățători.

5) **Originea monedelor** (a banilor) de M. C. Suțu, o interesantă conferință ținută la Ateneul Român din București. În loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) **Poesii** de F. M. Stoiculescu. Este o carte mare de 252 pag. cu exterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română și versurile sale frumoase nu au lipsă de laudă, căci se laudă de sine. În loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) **„Vrei să te iubescă bărbatul?”** Broșura cu acest titlu conține povești practice serioase și foarte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Octomvre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	113.75
Renta de corone ung. 4%	90.65
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.50
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	98.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.—
Bonuri rurale ungare 4%	90.40
Bonuri rurale croate-slavone	92.—
Impr. ung. cu premii	163.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.50
Renta de argint austr.	96.65
Renta de hârtie austr.	96.35
Renta de aur austr.	114.10
Losuri din 1860.	131.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.98
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	646.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	616.75
Napoleonori.	19.21
Mărci imperiale germane	117.70
London vista.	240.78
Paris vista	95.89
Rente de corone austr. 4%	97.30
Note italiene	90.30

Cursul pieței Brașov.

Din 23 Octomvre n. 1900.

Banota rom. Cump.	19.04	Vënd.	19.06
Argint român. Cump.	18.80	Vënd.	18.90
Napoleon d'or. Cump.	19.20	Vënd.	19.26
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	—.—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—.—
Lire turcesci Cump.	10.70	Vënd.	—.—
Seris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.50

PUBLICAȚIUNE.

Comisiunea pentru conscrierea viriliștilor ține în 3 Novembre a. c. la 3 ore p. m. ședință publică în sala de ședințe a ștatului, pentru ca să compună lista viriliștilor orașului Brașov pe anul 1901. Acesta se comunică publicului cu acel adaus, că fie-cine se poate presenta naintea acestei comisiuni spre a-și valida eventuala sa aspirațiune îndreptătită de a fi primit în lista viriliștilor.

Brașov, în 22 Octomvre 1900.

Comisiunea orașenescă pentru conscrierea viriliștilor.

Graef m. p. conducător.

De închiriat cu luna o cameră mobilată în strada Prundului nr. 37.

1.000.000
KRONEN
ALS GRÖSSTER GEWINN IM GLÜCKLICHSTEN FALLE.

CONSPECTUL
tuturor celor **50,000** câștiguri.
Cel mai mare câștig în cel mai favorabil cas
1.000,000 corone.

Câștigurile speciale sunt împărțite cum urmază:

	Corone
1 Prämie	600000
1	400000
1	200000
2	100000
1	90000
1	80000
1	70000
2	60000
1	40000
5	30000
1	25000
7	20000
3	15000
31	10000
67	5000
3	3000
432	2000
703	1000
1238	500
90	300
31700	200
3900	170
4900	130
50	100
3900	80
2900	40
50,000 câșt. și pr. în sumă de	13.160,000

INTINDE NOROCULUI MANA!
Mulți au fost favorizați de noroc cumpărând un los dela noi!

Loterie de classă reg. ung. privil. oferă cele mai bogate șanse de câștiguri. Se începe acuma din nou. Din **100,000** losuri **50,000** se sorteză cu câștiguri în bani, așa-dér jumătate din losuri trebuie să câștige conform specificărei alăturate.

Nici o loterie din străinătate nu are câștiguri așa de mari, ca loteria de clasă ung.

Cel mai mare câștig în cas favorabil
Un milion corone.

În total vin **treisprezece milioane 160,000 corone** la sortire.

Intręga întreprindere e pusă sub supraveghierea ștatului.

Prețul original al losurilor de classa I, e stabilit după plan:

pentru o optime (1/8) fl. —.75 seu cor. 150
„ un pătrar (1/4) „ 1.50 „ „ 3.—
„ o jumătate (1/2) „ 3.— „ „ 6.—
„ un întreg (1) „ 6.— „ „ 12.—

se trimet cu ramburs seu pe lângă trimiteria înainte a sumei. Liste oficiöse se expedeză după tragere. Planuri oficiöse gratis.

Ne rugăm ca comandele de losuri originale a se trimite direct la noi până în

28 Octomvre a. c.

A. TÖRÖK & Co.
casă de bancă
Budapesta, V. Waitznering 4a.

Filiale: } Muzeumring nr. 11.
 } Elisabethring „ 54.

Multe și forte mari câștiguri am solvit noi prea știmateilor noștri clienți și anume în timp scurt peste trei milioane de corone.

Scrisore de comandă de tăiat.

Domnului A. TÖRÖK & Co., Budapest.

Binevoii a trimite Losuri originale classa I. a Loteriei de classă reg. ung. împreuna cu planul oficial.

Suma de fl. (a se lua cu ramburs, ur-) (Ce nu conține méză cu mandat postal.) să ștergeți).

Adresa acurată.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăduț cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta orice comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.	REGISTRE și IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.
CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE	BILANȚURİ
STATUTE.	<i>Compturi, Adrese,</i>
FOI PERIODICE.	<i>Circulare, Scrisori.</i>
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.	<i>Couverts, in totă mărimea.</i>
PROGRAME ELEGANTE.	TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.	PREȚURİ-CURENTE ȘI DIVERSE
ANUNȚURİ.	BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciarcă și la Eremias Nepoții.